

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI KÖZLÖNY

L. ÉVFOLYAM

Főszerkesztő :
PALUMBY GYULA

Társzerkesztők :
Fűrjész István, Novotny Gyula,
Mészöly Gedeon, Lázár Gyula.

Felelős szerkesztő:
KONCZ SÁNDOR

1935. JANUÁR - FEBR. HÓ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL :
SÁROSPATAK
FŐISKOLA.

MEGJELENIK JULIUS ÉS
AUGUSZTUS HÓ KIVÉ-
TELÉVEL HAVONKÉNT.

ELŐFIZETÉS :
EGÉSZ ÉVRE 3 P.
FÉL ÉVRE 1.50 P.
EGYES SZÁM 30 FILL.

T A R T A L O M :

Palumby Gyula : Ugródeszkán. — Csuka Andor : Varga Gábor. — Rózsai Tivadar : Tükör előtt. (Keresés) — Koncz S. : Hóman Bálint kultuszminiszter üdvözlése. — Szabó István : Fájdalom. Elküldetlen levél anyámhoz. (Versek) — Tóth Gusztáv : Mostoha fiatalok. — Göndöcz László : A követ. (Vers) — Koncz Sándor : Ríport a revízióról sokfelől. — Harangi László : A pataki melodliárium. — Oravecz Lajos : Elek odavág. — Zsulfa Tibor : Hangulat. Énekek éneke. (Versek) — Szücs István : Magyar reformátusok Amerikában. — Fűrjész István : Ampelopsis. — K. S. : Thomas Mann. — Vágó István : Faluszeminárium. (A falu és a fajl öntudat.) — Kovács István : Könyvismertetés. — — : Kedves Olvasóink! — Orgoványi György : Jó lenne ... (Vers). — Híreink. Szerk. üzenetek. — ks. : Buvár. Hítel.

GONDOLATOK

az egyénről és a barátságról.

Hazád nemcsak életed áldozását követelheti tőled (amelyet némelyek a legfőbb áldozatnak neveznek), de még sokkal súlyosabb áldozatot is, — hogy bármily áron kifejleszd magadban az egyént s a legmagasabb pontra emeld, nevelve minden ösztönt, minden veledszületett képességet, míg bármily körben, művészetben, irodalomban, politikában, vallásban, államodnak és embertársaidnak a legokosabb és legbecsületesebb ítélettel és a legjobb és legnagyobb eredménnyel szolgálhatsz. (Periklész.)

Barátokat csak úgy lehet szerezni, ha az ember maga is barát.
(Emerson.)

Ne vállalkozz semmire, amit nem tudsz elvégezni. (Julius Caesar.)

A barátság
Éjjel világít, mint a fénybogár. (Petőfi.)

Ne kínozd magadat betelhetetlen kívánságokkal. Ne légy hivságos, önző, gőgös, mohó, vagy becstelen. Az alaptalan bizalmatlanság olyan, mint a rejtett méreg: megöl. (Lavoisier.)

Ha jobbat tudsz, oszd meg velem baráti módon; ha nem, használd mindezt velem együtt. (Horatius.)

Iparkodjál látni! Bekötött szemmel senki sem járhat egyenesen.
(br. Eötvös J.)

Többet ér egy bölcs ellenség, mint egy ostoba barát. (Francia közm.)

Mindenki csak önmagára számíthat biztosan. (Schiller.)

Barátokat nem hódíthatsz fegyverrel, sem arannyal nem szerezhetsz.
(Sallustius.)

A legnagyobb küzdelem önmagunkat leküzdeni és a legnagyobb győzelem önmagunkat legyőzni. (Shakespeare.)

Tisztességesen élj, senkit se bánts és mindenkinek add meg a magáét.
(Ulpianus.)

Minthogy az élet barátok nélkül tele van csalárdsággal és veszéllyel, az ész maga is barátok szerzésére int. (Cicero.)

Zsuffa Tibor th. gyűjtéséből.

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI KÖZLÖNY

L. ÉVFOLYAM

Főszerkesztő :
PALUMBY GYULA

Társzerkesztők :
Fűrjész István, Novotny Gyula,
Mészöly Gedeon, Lázár Gyula.

Felelős szerkesztő :
KONCZ SÁNDOR

UGRÓDESZKÁN.

Minden új esztendő kezdete két vállal való nekilendülés az idő végtelenbe emelkedő ugródeszkájának. Számfejtők követel-tartozik egyenlege, politikusok expozéja, meteorológusok prognózisa jelentik a start-jelt. Mindenki kész, a menet indulhat. Földön botorkáló, porféreg ember minden esztendőben megteszi ezt a nagy készülődést. Fut is egy darabig, de vagy már futás közben elillan a lábaiban levő bátorság az élet küzdő porondjának futóhomokjával, vagy az utolsó pillanatban megáll a deszka végén. Ellökni már nincs bátorsága piócaként földhöztapadó önmagát. Tehát vagy a föld porában fertőzik a megsebzett emberi élet, vagy a levegőben kapálódzva lóg és jajgat segítség után. Pedig a deszka végén az utolsó dobantás az Ég felé való lendülést jelentené. Azt, hogy az ember megdöntötte egyszer és mindenkorra, földhöz lapuló életében a magasugrás olimpiai rekordját. De hiányoznak az embernek a lendítő szárnyai. A hit kockázata. A hit vakmerősége. A magabizás nem elegendő. Ez egy-kettőre elolvad, mint Ikarusz viaszszárnya. Többre van szükség. Hitre, amelyik meggyőzi ezt a világot. Amelyik meggyőzi a kételkedőt, megalégíti a nélkülözőt, és megkoronázza az igaz embert. Amelyiknek szárnyai nem fagynak meg az élet jégvermében és nem olvadnak el a sátán tüzes poklában. Amelyiknek, ha vannak is csapásai, csak arra való, hogy felfelé lendítsenek az Örök magasság sztratoszférájába. Ahol minden műszer ezt a szót jegyzi: *Isten*. Szilveszter éjszakájának duplára emelkedő öngyilkos-statisztikája csak arra bizonyosság, hogy rögzös úton játszik bujócskát az emberi élet. Nem a testet kell eldobni, hanem a lelket Isten színe elé lendíteni. „Közeledjetek az Istenhez, Ő is közeledni fog hozzátok.”

1935 ugródeszkájának nekilendülő, a lélek sportját naponként imádsággal üző pataki diák, ez legyen ebben az évben a Te számodra, az Úr Istennek nemcsak kijelentett, de meg is valósítandó expozéja.

Palumby Gyula.

VARGA GÁBOR.

Az egész keresztyén világ szeretet ünnepe, karácsony első napján kísértük utolsó útjára a sárospataki református tanítóképző-intézet rövid életű és tragikus sorsú tanárát, Varga Gábort. A gyászolók tömege könnyes szemmel vette körül a virágerdőbe burkolt koporsót és nehéz szívvel vett búcsút a köztiszteletben álló és tanítványai által sokra becsült fiatal nevelői lélektől.

Alig volt 38 éves. Élni akart és az élniakarás nála a szolgálatteljesítés örök fényében akart felolvadni, de egy hatalmas kézvonás másképp döntött felette; áldozatkész, becsületes, igaz lelkét korán kívánta és óhajtotta. A Kunság vidékéről jött hozzánk. Egyszerű, puritán, vallásos, zárkózott és magányt kedvelő természete sohasem vadászott a népszerűség után és mégis rövid időn belül mindenki megszerette. Kissé szótalan volt és így lelke titkát nagyon kevesen ismerték. Pedig lett volna mondanivalója!

Azoknak az embereknek a csoportjába tartozott, akiknek az élete tele van élménnyel. Egészen fiatalon, alig 19 éves korában rajongó lelkülettel hagyta oda az iskolapadokat és a félig álmodott valóságból a lövészárokbba rohant; a sebek, betegségek, a fojtógázak, a földi pokol és halál négyéves birodalmába. Majd rövid harctéri szolgálat után fogságba került és itt élte le életének legszebb idejét, de egyúttal a legszomorúbb éveit is. Erről ritkán beszélt, de annál többet a tragikus életű sorstársáról és szeretet költőjéről, Gyóni Gézáról. Sokszor úgy éreztük, hogy mikor a költőről beszélt, ugyanakkor a saját sorsát panaszkolta el. A katalizma befejezése után ő is hazavágyott s fáradt, agyonsanyargatott lelke újjászületett és saját szavai szerint: a multat újból derülnék és csillagosnak látta. A hazát érezte... Egy szétdarabolt, megcsonkított, ezer sebből vérzett csonka hazát, melynek varázsa továbbra is a szétszabdalt folyók párájából, a megmaradt hegyek lehelletéből, a virágok illatából és a magyar bánat szomorú dalából tevődött össze. E csodás erő hatására régi hitével, rózsás arcával, embert szerető pirosló arcával állt elő a szibériai hős, hogy folytassa onnan, hol a világégés előtt abbahagyta. Újból diákoskodott és hat esztendei diákoskodás után középiskolai tanári oklevelet nyert, majd 1929-ben a sárospataki ref. tanítóképző intézet tanára lett. Azóta igazi meggyőző lélekkel töltötte be tanári hivatását. Agilis lelkülete a munka hősvé avatta és nem azt nézte, hogy heti 20 órában egy bizonyos anyagot kell előadnia, hanem azt is érezte, hogy ő ezzel missziót tölt be. Tanár volt modern értelemben is, mert nemcsak ésszel, hanem szívvel is irányította tanítványait és tudta azt is, hogy a szolgálata akkor áldozatos, ha az a belső tűz által, a hit melegével van átitatva, fényesen igazolta ezt bibliás lelkületével.

Sokak szemébe könnyeket csal e sokat szenvedett, fáradhatatlan, hivatásáért élni akaró, jobb sorsra méltó kedves, jó lélek távozása. Azt mondják, hogy Isten minden ember életében egy-egy üzenetet ad, Varga Gábor elmulásában is azt érezzük, hogy a teste elköltözhetett, de a tragikus légkörbe illesztett hazafias, becsületes, vallásos lelkülete itt marad közöttünk. Legyen áldott az emlékezete!

Csuka Andor
tanítóképzőintézeti tanár.

TÜKÖR ELŐTT. KERESÉS.

Van-é értelmes Istent kereső? (Zsolt. 14:2)

Csendes magányban keresi önmagát az összetört lélek. A bizonytalan tapogatózás közben sokszor feljajdulunk fájdalmasan. A keresés végtelen, csábító és mindig ismeretlenebb láza jobban-jobban von a felé, amik lenni szeretnénk. Egyszer csak felragyognak a szemek: *a hős, a harcok férfja az, akit keresünk.* De még sem ez, mert vér tapad kezéhez.

Talán a *harmóniák mesterében* találhatjuk meg magunkat, aki melódiával, ritmussal, hangvirággal ültette tele ezt a virágkertet. Minden lépése nyomán áldás és élet, mosoly és remény fakad. Csalódunk. Ez is csak ember, aki vérző tagjait éppúgy vonszolja, aki a keresztet éppúgy hordozza meggörnyedten, roskadozó inakkal, mint mi.

A lélek azonban *tovább* keres. Ha nem a hős, nem a művész, akkor a *munka embere* az, aki betölti lázas képzelődésünket. Ez az, aki könnyeket tud letörölni, kenyeret tud adni az éhezőknek, önmagát veti oda egy, a biztos halálába rohanó fékevesztett társadalom elé. A kiábrándulás itt is elmaradhatatlan.

A hiba az volt, hogy mi kerestünk. A lényeg pedig az, hogy mi *megtaláltunk*. Szertefoszlik ember-önmagunk. Mert megszületett életünk legelhatározóbb ténye: Isten megtalált minket, felfedezte önmagát mibennünk.

Rózsai Tivadar II. é. hh.

HÓMAN BÁLINT kultuszminiszter üdvözlése.

Nagy kitüntetés a kultuszminiszter látogatása Főiskolánkban. Itt időzése alkalmából egy pár egyszerű és igaz szóval szeretnénk köszönteni. — Régen sokat beszélt az ifjúság és keveset tett. Ma sem „tesz“ többet, mint régen, de egészen biztosan jóval kevesebbet beszél. Az „ideálistikus“ szédelgést és rajongást visszaszorítja az élet rideg és sokszor nehéz egyszerűsége. Régi ábrándozások helyett érettebb és szolidabb dolgokkal foglalkozik a ma diáksága. — A gondolkodó nagyságig felér értelmünk, az írói fantáziát is tudjuk követni, de a *politikai nagysághoz csak úgy tudunk felemelkedni, ha az lehajlik hozzánk. A nagyságot a politikusnál százszor jobban méri a lehajlás ívszöge, mint bárki másnál.*

Ezt a nagyságot köszöntjük és ezt a lehajlást köszönjük.

„Rector Politicus Hungariae“ így üdvözlnek a Pataki Diákok. *Koncz S.*

FÁJDALOM.

Nem fájt semmi se kezdetben, csak tisztaság volt. Kristályos álom feküdt Ádámon.

De hang hallatszott. Lehullt a törvény: bánatos hangszer; Ádám ébredt s a gyászos szerszám húrján kicsendült, egy síró ének: a Fájdalom.

Szabó István
IV. é. hh.

MOSTOHA FIATALOK.

1.

Halvány lombjai közt az iskola előtti vén gesztenyefáknak szelek bujkáltak. A szelek, mint elszabadult szellemek, bánatos őszi szavakat motyogtak; — ki tudja? — tán azt is motyoghatták, hogy meghalsz... meghalsz. Mint paraszt legény a lovát, hetykén, gőgösen valami hamar — október végi köd ülte meg az öreg Avas lejtőjét. Valami mély szomorúság tenyerelt a városban. Rózemberg Dolfi és Tolvai Sisi huszonegyeztek a hátulsó padban. Gándor Laci pattogatott kukoricát evett. Voltak, akik káromkodtak. Mások lányokról beszéltek. Szóval az egész osztály szomorú és zavarosan beteg volt, mint a dérvért őszi reggel. Fiala igéret — lelkünk nem értette még akkor sápadt lélektanát ennek a furcsa szónak: — fiatalság. Nem tudtuk még akkor, hogy ez a szó mostoha fájdalomon kívül igazán nem jelent egyebet.

2.

Ezen a napon volt az októberi miskolci nagy vásár. Lusta egyhangúságát a Városnak, mint alélt virágot az eső, ártatlan zürzavarral töltötte meg a Falu. Nagy volt a sietség. Köves uccákon erre is — arra is tehének bögtek, malacok sikongtak, szekerek dőcögtek s búfelejtő füstös kocsmák paraszt dalokat leheltek ki a hideg, őszi életbe.

Nékem ekkor bolondos, furcsa ötletem támadt. Rossz volt, kopott és ritka volt már nadrágom, mint a pókháló. Elhatároztam hát, hogy minden kéredzés nélkül otthagynom a napnak még hátralevő tanítási óráit és kimegyek a vásárba — venni egy nadrágot. Olcsót, erőset, hétköznapra valót. Apám is így szokta. Mindig vásáron vett magának gunyát. És a nyolcadik osztály kiröhögött akkor engem, mint egy komédiást. Megy a vásárba! Nadrágot venni! Juj! Micsoda egy paraszt tempó! Hiába benne van a falusi vér. Egy fillér is pénz.

Pérez!

Pérez!

— Hol van a Faragó Benő, a romantikus pénz szerző hős? — kiáltotta bele nevető mihaszna — vig szívébe az osztálynak e fürkésző szavakat Tamáska Iván.

Körülnéztünk. Akkor vettük észre, hogy Benő bizony nincs közöttünk sehol. Első órán elfelejtettük bediktálni a hiányzó névsorába. Kint az iskola előtt, mint érdekes vékony aranylemezkék vén gesztenye fákról potyogtak az útra őszi falevélkék. Félve néztem a vetkőző, züllött fákat. Mindenegyes lehulló levél úgy tünt fel előttem, mintmegannyi megsemmisült élet. Ekkor jutottak először eszembe bárányjellegű gondolatok a Halálról. És az osztály mihaszna-vig szíven, mint mondat végén a kérdőjel, talányszerűen zsibbadt el a kíváncsiság: vajjon hol lehet Faragó Benő...

Furcsa egy legény volt ez a Faragó Benő. Mint a Miałyánkot olyan jól megismertem nyolc év alatt a diáklelkeket és gondolkozásmódot. Ő volt az egyetlen akinek szívéhez soha nem birtam közel férközni. Az egész legény nagy elhagyatottságban fetrengett nyolc éven keresztül. Arca sápadt, szeme mindig beesett volt. Tarkóján a haja olyan hosszúra nőtt meg néha, hogy kabátja gallérját is

eltakarta. Nyulánk lábszárait a vasalatlan nadrág úgy fogta körül, mint egy szurtos kályhacső. Ő nem problémászott, nem érdeklődött soha, majdnem élet nélkül élt köztünk vig cimborák közt, mint sűrű erdőben egy villámtól ütött fa. Apja munkanélküli volt. Benőnek nem kellett soha se könyvre, se ruhára. Oldalunkat furta a kíváncsiság, honnan szerezheti Benő a pénzt tandíjra? Honnan? Tán valami kincsesbányát fedezett fel a Tatárdombon? Hivatalba jár? Vagy beállt a danivölgyi rablóbandába? Még év elején kérdeztem meg tőle nyolcadikban:

— Neked nincs könyved?

— Nincs — felelte Benő egyszerűen.

— Miből fogsz tanulni?

— Semmiből.

— Hát hogy fogsz levizsgázni?

— Hja barátom — nézett rám lekicsinylőleg Benő — első a kenyér, meg a család, leckére nekem nem jut idő.

— Milyen kenyérről, milyen családról beszélsz te Benő? — tátottam kíváncsiság számat a szomorú cimborára, ő pedig ott hagyott faképnél:

— Ah... Gyerek vagy még te az élethez Nagy gyerek.

3.

Megvettem a nadrágot. A vásárlás nem ment simán. A zsolcai szabó tizenkét pengőre tartotta a portékát. Nekem hat pengőm volt csupán. A győztes végül is én maradtam. Nagyon tudtam alkudni, mint egy öreg falusi néni. Belekapaszkodtam a szabóba, mint kullancs a birkába, — elmondtam neki, hogy diák vagyok, hogy szegény vagyok... Ő megszánt engem. A nadrág az enyém lett. Akkor odébb álltam a viaszkos-ponyva sátor elől. Elmegyek — gondoltam — szétnézni a marhavásárba, hátha látok ott valaki ismerőst, valaki falumbelit. Eszembejutott, hogy — én Istenem! — milyen régen jártam otthon. Jól esett volna akkor hazaüzenni az édesanyámnak. Megüzenni neki, hogy nincsen semmi bajom, hogy vettem egy nadrágot hat pengőért. Jól esett volna valakitől megkérdezni, hogy vajjon az édesapám elvetett-e már? Hogy olyan-e az Ősz Nagymihályon, mint régen volt? Hullnak-e most ott is a levelek? Jajveszékelve káromnak-e most is ott megijedt fekete varjuk, mint régen?

Ni, de amott — bentjártam már akkor majdnem közepén a marhavásárnak, — hogy csoportosulnak az emberek! Ni!... Tizenöten, huszan is vannak egy csomóban. Nevetgélnek, hahotáznak, biztatgatják egymást az emberek:

— Próbáld meg sógor.

— De huncut ám az ilyen hosszunadrágos.

— Veszedelmes egy játék ez.

— Még tán veszedelmesebb, mint a kártya.

Ahogy odaálltam a csoportosuló tömeg közé, hirtelen szét se néztem, a csoportosulás középpontjában pedig valaki gyors szavakat kiabált a hangos parasztok fülébe:

— Itt a tiszta... Ez is tiszta... Ez bélyeges. No. Ki akar nyerni? Nézzék. Ez a tiszta... Ez is tiszta... Ez bélyeges. No emberek. Ki tudja eltalálni a három lemez közül, hogy melyik a bélyeges? „Húsz pengőért.“ „Húsz pengőért.“

Én ott álltam a zajongó, növekvő tömegben. Hopp! Ni! Igen. Megtöröltem a szemem. Középrenéztem... Itt a tiszta... Ez is tiszta... Ni! milyen gyorsan beszél. Milyen ügyesen keveri a két tiszta és egy bélyeges lemezt. Festéssel

van kipirosítva az arca, mint egy bohócnak. Zsebkedővel van lekötve a homloka. Milyen sokan állnak körülötte. Milyen érdekes... Milyen ismerős a mozgulata, ahogy rakja egymásulán a három lemezt. Hirtelen feleszméltem. De... hisz... ez meg... ez a... lemezes lutrijátékos... ez meg... igen... Benő... Faragó Benő. Milyen ismerősen — az ő hangja! a Benőé! — milyen hadarva, gyorsan tudja mondani:

— Itt a tiszta... Ez is tiszta... Ez bélyeges. No. Ki akar nyerni? Nézzék. Ez a tiszta... Ez is tiszta... Ez bélyeges. No emberek. Ki tudja eltalálni a három lemez közül, hogy melyik a bélyeges? Húsz pengőért.

— Ez egész könnyű játék — mondja az egyik újonnan jött paraszt.

— Ühüm — bökte ki utána a sógora; be voltak rugva mindaketten.

— Én megstróbálom — gügyög az első paraszt — Nyerek-e? Én megstróbálom.

— Stróbálja meg sógor — biztatja a másik.

— Hé! atyafi! — gondolkozott el egy sajómenti zsiros bekecses — én nem sok jót nézek ki ebből a játékból, se az emberből.

— Bánja a fene! — Határozza el magát utolsó lépésre az öreg mámoros — üsse ménykű. Ihun a húsz pengő!

Egy pillanat. Hopp! A hideg Őszben egyszerre olyan meleg lett a levegő, mintha kályhával fűtöttek volna. Én lélekzetet sem bírtam venni... Ni! Most emeli fel az öreg. Hopp! No?... Veszített. Hiszen tudhatta volna.

— Hej... káromkodott csunyát a vesztes paraszt s görbebotját megforgatta a magasban. — Agyonütöm az urat.

De Benő, mikorra körülállók felocsudtunk, tul volt, messze volt már a bajon. Rontott kis cókmojkával, meg a nyert húsz pengővel el a marhák és emberek közt egéruat véve magának. És én is ütődött fejjel elindultam utána. Éreztem, hogy nekem ezen a napon itt a vásárban, e szomorú szinpadán az életnek találoznom kell Benővel. Hátranéztem. Utánam, hol az előbb játszott Benő lemezes lutrijátékot, újra csoportosulás keletkezett. Feltűnt a nagy tömegben két kakastollas csendőr. Vállukon puská volt. A két mérges csendőrszám ásitva bámult a felhős őszi égre. Nekem megborzadt a hátam. Nagy tusáiban gondolataimnak egyszerre tér és időn kívül éreztem magam. Akkor ocsudtam fel, mikor valaki félénken vállamra tette kezét:

— Szervusz Danyi.

— Szervusz Benő — sóhajtottam szomorun.

— Dani — szólt félénken Benő — ha valaki keres, mondjad azt, hogy együtt voltunk.

— Jó — biztattam a megszeppentet.

Aztán kijutottunk a zajgő, nyüzsgő vásárból. Senki sem kérdezett tőlünk semmit. Talán mert látták fejünkön a sötétkék gimnazista sapkát. Igen. Ekkorra a megfutamodott Benő is lemosta arcáról a festéket és diákcákót vett fel. Mi hozzánk senki sem szólt. Pedig elment mellettünk a két kakastalyus is, a zsémbes vén paraszt is. Mindenki inkább gondoltak a kakastalyusok, mint miránk. Alapjában olyan tiszta, ártatlan lehetett az arcunk, a szemünk is. Hiszen fiatalok voltunk. Tizenhétévesek.

Hangtalanul, ütődött fejjel haladtunk. Beszéd nélküliek voltunk, mint a szentpéterei út, amelyik vitt bennünket a város szíve felé. Másképp tán oda sem találtunk volna. Az utca volt a kalauzunk, a poros utca, a népes utca. Kopp...

Kopp... Elnyújtottakat, lustákat léptünk. Kopp... Kopp... Ilyen hangokat őrlött a szívünk is. Kuszák, félénkek voltak ezek a szívzakatolások Juj!... Juj!... Röpködtek lelkünkben kicsike remegések. Juj!! Juj! Benő — tudom — azért félt, mert *rajtakapta valaki az életet*. Bizony ilyen az élet, bizony ez az élet: lemezes lu'rijáték... lemezes lutrijáték. És én? Igen. Én is félttem. Egy kicsit. Nem jön-e utánunk valaki? Csendőr? Vagy detektív? Valami nagy józanság hűtött le bennem minden melegséget. Bizony ilyen az élet, bizony ez az élet: menekülés a fogddmegek elől, menekülés a fogddmegek elől. A járdák szürkék voltak és kopottak. Nagy volt az Ősz mindenfelé. Bordó vöröseknek látszottak közeli hegyeken a haldokló, beteg erdők. Mi haladtunk egymás mellett.

— Megint Ősz lett — sóhajtotta a zavaros szavakat Benő. — Október.

— Az a. Ősz lett. Október — mondtam én is s úgy éreztem, hogy a rövid szók után fanyar lett a szám íze.

Ősz. Október. Mennyi fájást rejtettek magukban ezek a lemondó szavak. Ősz. Október. A szentpéteri út menti sárga vén falakról néhol egy-egy vakolatdarab pergett le, mint ahogy lehull a fiatal lelkekről is minden öröm. Igen. Valahogy így van. A fiatal lelkek csak cifra bádogedények. Néha nagy fájdalom órákban halk nesz üti fel fejét a mesék csendjének birodalmában. A fistalok bádogedény-lelkéről ilyenkor pereg a máz... hullnak az örömek, a csodák, a hitek... mind lehullnak, mint ahogy lehull a megrázott fáról az érett gyümölcs. A szentpéteri úton elejtett, üres papirzacskókat, szemetet sodortak a szelek maguk előtt a város szíve felé. Néhol csörömpöltek a gyengén felakasztott cégtáblák. Minket pedig — két kiebrudalt csavargóját boldogságországnak — vezetett a kábultság. Vagy talán csak a szél sodort bennünket is, mint a szemeteket és üres papirzacskókat.

— Dani — szólalt meg Benő, mert érezte, hogy szólni kell valamit.

— No? — ébredtem fel a kábultságból.

— Nagyon megbotránkoztál?

— Egy kicsit.

— Dani!

— No?

— Haragszol?

— ?

— Muszáj pajtás. Muszáj volt, amit csináltam. A kenyér tudod, meg a család, meg a tandíj.

— ?

— Én keresem magamnak is, az anyámnak is, az apámnak is, az öcsémnek is a kenyeret.

— De így — szomorodtam el. — Nagyon aljas kenyérkeresés ez pajtás.

— Ne ijedj meg — hadarta Benő — nem ez az igazi mesterségem.

— Hát?

— Tojáskereskedő vagyok.

— Miiicsoda?

— Tojáskereskedő — mondta egyszerűen Benő.

— ?

— No várj. Látom, hogy nem értesz. Mindent el fogok mesélni. Tudod pajtás, az apám munkanélküli. Egy fitying nem sok, annyit nem bír keresni. A nagy munkátlanságban, a nagy nyomorban megzavarodott az apám elméje. A

szó szoros értelmében megzavarodott. Csak jár. Csak kel. Néha buta badarságokat beszél maga elé. Szóval az apám megbolondult. Azután jöttek a kenyér nélküli napok. Először az öcskös kezdett nyafogni az anyám ölén, hogy adjon neki kenyeret. Nem volt. Édesanyám szemét mind gyakrabban láttam kisírtnak. Erre elhatároztam, hogy ha törik, ha szakad, de pénzt szerzek és kenyeret. Ősmered tán pajtás, hogy mit jelent ez a két szó pénz és kenyér. Ez a két szó? Ha nem ismered, hát megmondom. Ez a két szó fontosabb, mint az élet és imádság. Fontosabb, mert ezek nélkül nincsen élet..., nincsen imádság..., és igen... nincsen még Isten se. — Egy hétig kőművesnek álltam. Ez alatt az egy hét alatt, hogy mit ettünk és min éltünk? Négyen! Nem tudom. Azután rossz biciklijére ültem az apámnak. Egyet gondoltam. Kimentem Kereszturba tojást venni. Másnap korán kiültettem a piacra. Eladtam mindet. Nyertem a bóton 5 pengőt. Micsoda öröm volt, mikor beállítottam a házba, hónom alatt egy kis csomaggal. Benne kenyér és szalonna. Milyen egyszerre kaptak — jaj! — mind a hárman utána. Az enivaló után. Az öcskös is, az anyám is, meg az apám is. Így lettem én pajtás tojáskereskedő. Furcsa egy élet ez a diákélet. Mennyi mindenén átesik az ember. Ha tudnák ezt az öregek! Nekem a nap délután kezdődik, mikor hazamegyek az iskolából. Ilyenkor eszem valamit. Aztán biciklire ülök, megyek vidékre tojást venni. Este nyolckor lefekszem. Reggel négykor kiülök a piacra árulni a tojást. Hét órára eladom. Aztán... aztán felmegyek az iskolába. Ha jó napom volt, elolvasom a leckét. Ha meg deficit, vagy haszon nélkül dolgoztam akkor... akkor egész délelőtt azon busulok, hogy mért is nem adtam Kereszturban egy fillérel kevesebbet a tojásnak darabjáért. Így élek én pajtás. Valamikor megírhatsz, hogy élt valamikor egy diák a színvparti vén iskolában. Az a diák nagyon furcsán élte az életet.

— No és a lemez, amin rajtafogtalak? — érdeklődtem Benő szomorú sorsa iránt.

— Hja! A lemez? — mosolygott Benő — a lemez ssak luxus. Ha eljön a tandíjfizetés ideje és nem hajt elegendő hasznot a tojáskereskedés, akkor kerül sor a lemezre. De én megyek pajtás — nyujtotta kezét búcsúzóra Benő a Forgóhidnál. — Vár a biciklim... Vár a kenyér... Hív a család.

És én nem tudom, mert soha se éreztem még olyan közel, olyan nagyon jónak az Istent, mint azon a gondbaborult őszi napon — tizenhétéves diák fejfel.

4.

Június végén — anno 1934, egy évvel az érettségink után — Miskolcra vetődtem. Lány érzések futkároztak bennem a kedves kis diákváros egyik utcáján, mikor bandukoltam. Mintha temetőben jártam volna. Kopott szürke házfalak. Terebélyes vén útmenti fák... Minden olyan ismerős volt. Bolondos jókedve volt a június végi alkonyatnak. Én jártam az ismerős vén fák alatt. Valakire vártam. Egy tennisező piros bluzos lányra tán?... Akit Magduskának hívtak?... Nem tudom. Csak vártam. Fejem felett titoksejtőn összesugtak a vén nyári fák. Egyszerre valaki megsértetten, szigorúan köszöntötte rám a jóestét.

— Szervusz. Az istenfádat mán meg se ismeresz?

— Szervusz — bámultam szét meghökkenve, mint orrba ütött jószág a szép magyaros üdvözlésre. — Szervusz.

— Hun jársz itt — kérdezte az ismerős s mankón bicegett felém.

— Benő! — jött ki a keserű szó, mint méreg a számból. — Benő.

— Én vagyok — nyujtotta kezét felém a fiú és én bámultam rá, néztem a mankóját, néztem a bal lábát, amelyik csonka volt és rövidebb, mint a másik.

— Benő! Mi bajod? s a hangom megbotlott, mikor kérdeztem, mint egy kőnek szaladt gyermek lába.

— Elveszett a lábam — mondta az ismerős.

— Hogy történt?

— Tudod felhagytam a diákkori üzlettel. Ügynök lettem az egyik biztosító társaságnál — magyarázott Benő. — Elhajított a bicikli. Most kurtább a fél lábam. Az állásból kiruktak. Apámat eltemették. Anyám koldulni jár...

— Mivé lettél Benő? — ejtettem ki a sajnálkozó szavakat, mint értéktelen részvétfillért a júniusvégi alkonyatba.

— Mond — tiporta el előbbi szép szavaimat a keserű cimborá. — Érdemes volt leérettségizni? Idejutottam. Miért éltem eddig? Miért élünk mindnyájan. Olyanok vagyunk, mint a gyertya. Faggyúk vagyunk csak. Ég rajtunk az élet lángja. A faggyú csepeg a melegtől. Mi elfogyunk.

— Nyomorultak és koldusok leszünk — akartam magamhoz ölelni a bús cimborát — mindnyájan a fiatalok. Idővel elfogy a lelkünk is, mint ahogy megcsonkult a lábad.

— Adj inkább egy pár pengőt — tolt el magától Benő. — Nagyon éhes vagyok.

Körülöttünk szürke volt a júniusvégi alkony. Apró fényes csillagok tüne-
deztek az égen fel. Mi ketten úgy álltunk ott egymás mellett a nagy szürkesség-
ben, mint egy összenőtt ikerszobra ennek a szomorú világnak. Nekünk mindent
muszáj. Nekünk fiataloknak semminknek se szabad fájni. Milyen fiatalok voltunk
azon a júniusvégi estén — 20 évesek — ; mégis milyen vének. Ritka volt az utca.
Két szomorú legényre — ránk — nagyot pislogott a Hold. Égről a csillagok
fénykévéket dobáltak a sötét kis diák városra s a mi mostoha fiatalságunkra...
S én fájva gondoltam mindenkire, aki fiatal... Mostoha fiatalok!... Bizony
nekünk, fiatalok számára olyan csak a jövőd, olyan szomorú, mintha meghalt
volna az édesanyánk, — az apánk pedig mostoha anyát akarna feleségül venni.

Tóth Gusztáv II. é. hh.

A KÖVET.

Földimnek: néhai Lövey Dánielnek az emlékére.

A múlt karácsonykor
Az én kis falumban
Én voltam a követ.
Hirdettem az Igét.
Nem sokat beszéltem.
Tán csak ennyit szóltam:
„Krisztus megszületett!”

A hátsó padsorban
Egy jó, öreg asszony
Arca megremegett

S kitörölt szeméből
Egy követ könnycseppet.
A szája nem mozgott.
A könnycsepp mondta ezt:
„Ó is ép így mondta!
Az Isten áldja meg!”

— — — — —
— — — — —

De szépen is mondta
Az az ifjú követ!

Göndöcz László II. é. hh.

Riport a revizióról sokfelől.

Bázeli tanulmányévem és külföldi utazásaim alatt sokszor volt alkalmam a magyar revízió-kérdésről egyet-mást hallani. Tanulság céljából a nyilvánosság számára is lejegyzem őket.

A Keresztyén Diákszövetség svájci országos konferenciáján *Arauban*, találkoztam egy tübingeni diákkal, aki már egész Európát beúta és így Magyarországot is. Arra a kérdésemre, hogy hogyan tetszik neki Budapest, azt felelte: *kérem Budapest egyike a legszebb városoknak, amit valaha láttam, de látta már Ön Budapestnek azt a részét, ahol a földben laknak az emberek? Ha Budapest szépségei eszembe jutnak, ezt sem tudom soha elfelejteni.* — Bizony a külföldiek számára minden revízió-propagandánál többet érne, ha ők, amikor Magyarországra jönnek, itt mindent „ékesen és szép rendben“ találnának.

Egy világviszonylatban is nagyon előkelő *bázelivel* sétáltam egyszer együtt, aki a revíziókérdésnek „hive“. Mikor az egyik utazási iroda elé értünk, a beszélgetést hirtelen megszakítva, rámutat Magyarország „Das neue Reiseland“ című utazási reklámjára, amelyik szerinte *elcsúfítja a kirakatot és a Magyarországra utazni szándékozókat határozottan visszatartja „ez az“* izléstelen paprikajancsis „propaganda“. *„Jó, hogy Magyarország szebb, mint a — reklamirozása.“* — Ugyanezt az izléstelen utazási reklámot láttam *Nápolyban* olaszul az egyik oldalról tengerrel szegélyezett Via Caracciolo utazási irodájában gyönyörű francia, holland és finn reklámok között.

Beinwillben a Hallwilersee partján, Svájc szívében egy hetes üdülőtáborban találkoztam többek között egy zürichi jogással, aki a reggeli közös mosdásnál feltűnően nézte a hátamat. Mikor megkérdeztem, hogy mit néz, azt felelte: nagyon csodálkozik, mert nem lát a hátamon *sárga foltokat*, pedig — ha este jól hallotta, — magyar vagyok. További érdeklődésemre kifejtette, hogy a „sárga foltok“ a mongol faj sajátsága (?) *ő pedig rólunk semmi többet nem tud, csak azt, hogy mongolok vagyunk.*

A *Német Diákszövetségben* egyszer egy előadásfélét tartottam a magyar karakterről, amit beszélgetés követett. Az első kérdés az volt, hogy Magyarország lakosságának *hány százaléka cigány*. Azt feleltem, hogy elenyészően csekély. Akkor *miért hirdet és ír a magyar rádió mindig cigánymuzsikát?* — hangzott a további kérdés. Valóban, a magyar rádió sokszor teljesen rossz propaganda és — sajnos — nemcsak abban, hogy *a magyar zene helyett következetesen cigánymuzsikát propagál.*

Több idegennel találkoztam, akik Magyarországról csak annyit tudnak, hogy *nagy sertésenyésztése, jó bora* (a Basler Nachrichten — emlékezetem szerint — egy esztendő alatt sohasem foglalkozott az első oldalom a magyar problémákkal, de mikor a múlt év májusában elverte a jég a tokaji szőlőket, azt az első lapon hozta) és *sok cigánya* van.

Azokat a magyar diákokat, akik vagy itthon (a Jamboreen!), vagy külföldön idegen diákokkal találkoznak, sokszor nagyon *súlyos felelősség* terheli, mert *a legízleltelenebb magyar szavakra* tanították meg őket akkor, amikor ezek hazánkról jóformán semmit nem tudnak. Tény, hogy *rövidlátásunkkal a legrosszabb reklámai vagyunk önmagunknak.*

Német barátommal együtt egy szállodát kerestünk *Páris* kellős közepén. Végre találtunk egy olcsót. Én mindjárt pénzem akartam felváltani. Alig ejtem ki az első pár német szót a pénztárhoz, legnagyobb meglepetésemre azt kérdezi: *ugy-e ön magyar?* Az ekkora emberismeretre elhült bennem a vér. Csodálkozásomra kijelentette, hogy a német kiejtésen keresztül nagyon jól ismeri bárhol ezt a nációt, akinek a fiaival 20 éves bécsi tartózkodása alatt *elég sok baja volt.*

Genfben, a világprotestántizmus székházában van Prosch világszövetségi KIE titkár szobája. Ennek a falát egy magyar címer és egy gipszöntvény Nagymagyarország díszíti, benne a trianoni határokkal, amelyeket magyarországi útja alkalmával a diósgyőri KIE-től kapott ajándékba. Ezeket a kedves emlékeket szíves szeretettel mutatja minden idegennek, aki érdeklődik felőle. Az ilyen *pénz nélkül született, csak szeretetből táplálkozó, spontán propaganda mindennél többet használ.*

Kétórai fásasztó barangolás után, a *pompei* romok közül kijöve, a bejáratnál leültem egy padra és néztem a füstölgő Vezuvt. Egyszer csak hozzám jön három gigerli olasz, akik közül az egyik türethetően beszélt németül. Mikor megtudta, hogy magyar vagyok, azt mondta, hogy *Magyarország számára csak azért biztosítaná a régi határokat, mert rendkívül szép asszonyai vannak.*

Egy kikötő-munkástól hallottam *Genuában*, hogy ott néha 600 munkátkereső magyar is összeverődik. Bázelen az elmúlt évben a rendőrségi statisztika szerint 90 magyar élt. Ezeknek jórésze — körülbelül 10 egyetemi hallgatót leszámítva — ott keresi meg kenyerét. *A magyar élet mostohasága bizony nem egyet közülök és rajtuk keresztül ki tudja hány idegent a magyarság ellenségeivé tesz.*

Kerekes Sarolta magyar leány halottas ágyánál voltam a bázeli Bürger-spitalban. Őt esztendeig szolgált egy kedves svájci familiánál. Magyarországról magával hurcolt tüdőbetegségébe halt bele. Az én figyelmemet rá a közkórház lelkésze, akivel jó ismeretségben voltam, PFR. Pfisterer hívta fel. Két nappal halála előtt így hagyta rám *a magyar testamentumot: „Ne menjen vissza Magyarországra, mert ott nagyon rosszak az emberek és a viszonyok.”* És Kerekes Sarolta esete csak egy a sok közül.

Róma egy terén pihentem a rekkenő déli melegben. Hozzám jön egy felejtetetlenül szimpatikus öreg úr. Ugy látszik, lerítt rólam az „idegen.” Mivel a „colloquimur latine” sem igen ment, nehezen értettük meg egymást. De amikor megtudta, hogy magyar vagyok, percekig rázta a kezemet és csak annyit mondott: *Gömbös—Mussolini amici. (?)*

Eredményképpen leszűrhetjük azt, hogy a revízió külföldi propagálása, ha talán nem is árt — ami mindamellett kérdéses — de nem is sokat használ. *Ne gondolja azt senki, hogy az egész glóbus piros-fehér-zöldre van festve. Az idegen polgár bizony se nem kel, se nem fekszik azzal a gondolattal, hogy „Igazságot Magyarországnak!”* Még a magyar se teszi ezt. Eredményes revíziós propagandát csak országunk minél erőteljesebb belső kulturális kiépítése hozhat létre.

Koncz Sándor IV. é. hh.

A PATAKI MELODIÁRIUM.

Szép dalok vannak benne, amelyekre ezt írja Kacsóh Pongrác: „A lánca, amelynek legdrágább szemei a kurucnóták, Lavotta dalai, Erkel magyaros melódiai s az új magyarok témái (Bartók) fényes gyöngyként illeszkedik be a pataki Melodiárium!” (Magyar Figyelő I. évf. 19. sz.)

A benne foglalt népies dalok közül itt közlünk hármat, melyet a János vitéz szerzője fejtett meg.

Aranyhajú Kovács Éva.

Hol a há - zad ró - zsám nem tu - dom?

Gye - re ve - lem majd meg - mu - ta - tom.

Arany hajú Kovács É - va Jól tudja merre van Lé - va.

Erre a szép dalra ezt jegyzi meg Kacsóh Pongrác: „Szép Kovács Éva! Bizony gyönyörű lehetett a te szőke fejecskéd, amelyet a pörgebajszú pataki fiúk úgy megénekeltek, hogy még százhusz esztendő multán is egyformán gyönyörűséget talál benne a codex-kutató szobatudós és a muzsikusz lélek!”

Titkon sírok.

Lento doloroso.

Tit kon sí rok, hogy más ne lás sa, Bágyadt szívem szerelmednek
Sí ral mim nak se - hol nincs mássa, égő lámpá - sa. A szerelem veszedelem, e - gek csapá - sa.

Végül egy vidám pataki nóta, melyet öregcserkéseink kánonban is fújnak:
Szegény legény vagyok.

Szegény legény vagyok, sok bánatom nagyok Mikor tetszik, ha kedvem van
 De mégse búsulok, sőt inkább vidulok

a kocsmára. Bátran megyek szívem vigasz - ta - lá - sá - ra

Harangi László IV. é. hh.

ELEK ODÁVÁG.

Az őszi szántást már bevégezték az emberek. A földek fekete bársonya úgy húzódott a tarlott mezőkön, mint a drapériák egy halottaszobájában. Az ős, a nagy temetésrendező már befestelte a nyarat a kopott ravatalra és nemsokára megérkezik a nyár által elhagyott bús mezőkre az új gazda: a tél.

Elek ott ült a tisztartó irodájában egy csomó ember között és várja a fizetést, ami azért jár néki, mert segédkezett a szántógépnél. Kitanult lakatos ő máskülönb, de a természete olyan, hogy inkább szeret csavarogni, itt ott vállalni munkát, mint egyhelyben dolgozni. Most, hogy a Szitnyay méltóságos úrnak kellett a munkája, hát idejött. Már egy órája várja a segítőpajtását, Acsai Ferkót, akivel együtt vállalták a munkát és így együtt is fizetik ki őket, de az ügylászik, elkujtorgott valamerre a tanyán, búcsúzni az új ismeretségétől. Így hát várja Elek a komáját. A nagykabát félig a vállán. Lába a pad alatt keresztbe. A pipa a szájában. Látni rajta, hogy nincs jó kedve. Nincs is. Mikor fognak hazaérni Ladányba, ha ilyen soká jön a Ferkó. Mert ők ketten ladányiak, a többi ember, aki a szobában zsinatol, mind uradalmi. Ugy ül itt Elek ebben a sokadalomban, mint egy idegen kottlós bandájába tévedt árva csirke, csak éppen az nem látszik rajta, hogy fél. Nem szól senkihez egy szót sem, csak ül nagypénteki ábrázattal. — Hát éppen ez a baj. — Hogy beült, aztán jól van. Hogy mérgeges, az is jól van, biztosan van rá oka. De, hogy még csak el sem pisszenti magát, az már baj. „De legalább valami szálás, vállas ember volna, de egy ilyen csepp kis pára, aztán úgy ül itt és úgy pipázik, mint aki mindig itt lett volna. Pedig ladányi, akiket „szilajoknak“ csúfolnak.“

Így dohogtak a nagy szál emberek Elek körül. Ő meg csak üldögélt és nagymérgeesen rájuk pillogott néha. Olyasvalami helyzet volt ez, mint mikor messziről villámlík; a fejük felett még süt a nap, de a nagy késszürke felhők mögül már behördül a nyomott csendbe a távoli dörgés komoly basszusa. Elek is érezte már a szelét a bajnak. Térde ültőhelyében is csárdászott, de azért felvágta a fejét és nagyot fújt a pipája mellől úgy, mint a ladányi kisbíró a cigányok felé, ha a jegyző úrtól kapott vasárnapi szivar van a szájában.

No, még csak ez kellett. Szinte hallani lehetett, ahogy felhorkantak magukban a tanyasiak. Csönd . . . Elek pipál . . . Végre megkezdődik a játék.

Az emberek közül kilép az egyik, olyan suttyó-féle még, de van vagy száznyolcvanöt centi magas. Vállas, derék legény. Szólitja Eleket:

— „Hallotta-é földi, hogy a „szilajoknál“ osztják a földet? Maga mér nem szalad?“

— „Akinek kő, a' szaladjon. Neköm itt van dógom.“ — Vág vissza Elek és nyugodtan pipál tovább.

A suttyó folytatja a dolgot. Lehajol Elekhez, mutatja, hogy kicsi ember. — „Má mög a „szilajokná“ nem sok dóguk lehet a sorolóknak, ha mindegyik magát formázza.“

Most már nem lehet szóval visszavágni. Ezt érzi Elek, érzi a kötekedő legény és érzik a szobában lévő emberek. Ha Elek nem akarja meggyalázni a faluját és a családját örök időkre a gyávaság csúfságával, itt ütni kell, mégpedig nagyot . . .

A következő pillanatban a kabátzsebbe a keze, előrántja onnan a literes zöld üveget, amiben kávét szokott vinni a gépre magának, azzal oda az inasnak, hogy rögtön fölheccsen, mint a borjú, ha letaglózzák. Az üveg darabokra törik, a legény pedig véresen összeesik.

Elek hátraugrik és a döbbenetes, folytató csendben, még a többiek magukhoz sem térhettek, benyúl a kabát alá és egy pillanat mulva pisztolycső mered, félig eltakarva a kabátból, a dühtől félbolond emberekre. „Ha nem akartok elpusztulni, mőnjetek, mer' halálfia, aki hozzám ér.“

Az emberek csak állnak . . . Irtózatos dühvel nézik az előttük álló embert, meg a feléjük irányított csövet. A dühtől szinte egy testté kovácsolt tömeg megmozdul. Úgy látszik, hogy az elvakultság áttöri azt a vékonyka falat, amit a fegyvercső emelt eléjük.

— „Mőnjetők, akinek lelke van, mer' lüvök!“ — süvít Elek.

A legény a földön szintén magához tér. — „Gyerük, a mindenit. Revor van nála.“ Lassan kihúzódnak. — Elek csak állt a szoba egyik sarkában és nézte a kivonulókat olyan örömmel, mint ahogy a fáraó nézhette a tiz csapás elmúlását. Mikor mind kiértek, nagyot sóhajtott.

* * *

Később, amikor a megkapott bérral a zsebükben, kikerülve a vasvillás tanyai embereket, Ladány felé ballagtak, az eset elbeszélése után, azt mondja Elek a komájának: „A Rinaldó Rinaldínibe óvastam ezt így pajtás, oszt úgy jutottam arra, hogy rájuk fogjam azt a rossz ólomcsövet, amit a géptől hoztam játszani a gyerőknek.“ Azzal elnevelték magukat és szaporán nekivágtak a szikes földre ereszkedő ködben a ladányi útnak.

Oraveczi Lajos V. é. tn.

HANGULAT.

Leng a szellő,
Játszi sellő
Kergeti a
Csolnakot.

Kék vizével,
Halk zenével
Ring a tó s a
Hús habok.

Halk csobogva,
Álmodozva
Énekelnek
Víg dalok.

*Zsuffa Tibor
III. é. hh.*

Magyar reformátusok Amerikában.

Idő- és alkalmoszerűnek tartom, hogy félszázados jubileumához érkezett Közlönyünk hasábjain ismertessem dióhéjban a szintén közel 50 éves multtal rendelkező amerikai magyar reformátusság történetét és mai helyzetét.

Értékeinket megismerni szent kötelességünk, ezáltal magunkat becsüljük meg. Ilyen kötelelességteljesítés akar lenni ez a néhány soros ismertetés is.

A mult század második felében egyre nagyobb mérvet öltött kivándorlás következtében a század végén már közel félmillió magyar élt az Újvilág égöve alatt: az Egyesült Államokban. Minden államba jutott belőlük, hogy annál nagyobb legyen szétszóródottságuk. A félmillió magyar közül — kb. a hazai százaléknak megfelelő — százezer a reformátusok száma, akiknek 30—40 százaléka még ma sincsen gyülekezetbe szervezve elsősorban a területi szétszórtság, a nagy távolságok miatt.

Magyarországon 1900-ig senki sem gondolt a kivándorolt magyarság társadalmi és egyházi szervezésére, sőt mivel politikai és egyházi körökben is csak átmenetinek, rövid ideig tartónak gondolták az Amerikában való tartózkodást, tudatosan tartózkodtak attól, hogy a kivándorolt magyarságot kulturintézmények létesítésével, egyházak szervezésével Amerikához kössék. Sajnos: a kivándorlásból Amerikában letelepedés lett és amit elmulasztott megtenni hazai egyházunk, elvégezték azt maguk a kivándoroltak az amerikai hatalmas missziói egyházak támogatásával. Innen magyarázható az, hogy mire a hazai egyház megkezdte Amerikában élő híveinek gyülekezetekbe való szervezését — 1904! —, a Reformed és Presbyterian Church — nagy amerikai missziói egyházak — fennhatósága alatt számos magyar református gyülekezet dicsérte Istent már több mint 10 év óta magyarul — Amerikában.

Nem szabad hibáztatnunk az említett két amerikai missziói egyházat azért, mert a pásztor nélkül élő magyar reformátusokat oltalmukba vették akkor, amikor csak az Úristen viselt gondot rájuk. Nem szabad hibáztatnunk azokat az Isten után vágyódó lelkeket sem, akik — mert az édesanya: a hazai egyház nem törődött velük — elfogadták másoktól a segítő jobbot, mely a kezdet nehézségein túlsegítette őket.

A megindult osztódást a reformátusok egyházi életében most már nem lehetett megakadályozni. S amikor hazai Egyetemes Konventünk 14 évi késsedelemmel 1904-ben az egység megteremtését tűzte ki maga elé célul és megkezdte Amerikában élő híveinek gondozását, az eredmény az lett, hogy az eddigi kettős tagoltság helyett lett hármas. Ugyanis az egyházaknak a megszervezése és a 10—14 évi segélyezés annyira hálára kötelezte a gyülekezeteket — méltán — a segélyező missziói egyházak iránt hogy a köztük fennálló szoros köteléket a hazai egyház hívó szava sem tudta többé szétszakítani. Vagyis hazai egyetemes egyházunknak egyszer elmulasztott kötelessége történelmi kényszerűséggel sodorta amerikai magyar reformátusainkat a szétszóródás, tagoltság, így az erők szétforgácsolódása felé, holott Amerikában különös mértékben szükség van az összefogásra, ha azt akarjuk, hogy református híveinket szét ne morzsolja a nemzetek forгатagában a rohanó élet.

Igy nőtt azután évről-évre az amerikai magyar református Sion, amely a testvérharcnak, rágalmazásoknak, gyűlöletig fajuló személyi harcoknak — melyek

a sajtóban és a szószékeken egyaránt folytak a különböző csoportok vezető férfiai, lelkészei között — áldatlan következményeit is túlélte, kiállotta.

A háború alatt a *konventi csoport* került a legváltóságosabb helyzetbe. A Magyarországgal ellenséges Amerika gyanakvó szemmel nézte, hazai Konventünk egyáltalán nem tudta segíyezni őket.

Végül is nem talált Egyetemes Konventünk más megoldási lehetőséget, mint azt, amely *következményeiben* kiszámíthatatlan veszteséget jelent reánk nézve: „Áldáskivánásaival elbocsátja hatósága kötelékéből az egyházközségeket... az anyai szeretet féltő gondjával, Istennek a magyar nemzeti jellegben megadott nagy történelmi ajándéka iránt felelősséget érezve, figyelmezteti őket az amerikai magyar reformátusság lelki és nemzeti egységének megőrzésében álló komoly kötelességre és súlyos érdekre s ez alapon reméli a Reformed Church-höz való csatlakozást.” Ezt a nemzeti és egyházi szempontból egyaránt súlyos veszteséget jelentő határozatot 1921 október 7 én hozták Tiffinben.

Amint a fenti pár sorból is sejthető, a Konvent úgy vélte az egység megteremtését, ha az összes egyházak a Ref. Church fennhatósága alá kerülnek. De az egység helyett még nagyobb tagoltság lett az eredmény. Ugyanis a Konvent kívánságának nem minden egyház tett eleget. A Reformed Church-el ellenséges egyházak hallani sem akartak a csatlakozásról. Kétségtelen, hogy a „*Tiffini Egyezmény*” volt a szülőoka annak, hogy újabb csoportok keletkeztek s hogy ma a következő elszomorító képet mutatja az amerikai magyar reformátusok egyházi élete:

a Reformed Church fennhatósága alatt áll 59 egyház,

a Presbyterian Church fennhatósága alatt áll 35 egyház,

a Független Amerikai Magyar Ref. Egyházhoz tartozik 15 egyház.

A Prot. Episc. Ch., Ref. Ch. in Amerika, Southern Presb. Ch. fennhatósága alatt 3—3 egyház, míg 3 egyház teljesen independens.

Legerőteljesebb, a tiffini egyezmény után megindult és teljesen hazai református egyházunk mintájára szervezett csoport, a „*Független Amerikai Magyar Református Egyház*,” amelynek részletes ismertetését más alkalommal óhajtom nyújtani.

Szücs István IV. é. teológus.

AMPELOPSIS.

A miskolci állomáson várakoztunk. Hálás hallgatóságomnak azt a jelenetet adtam le, amikor legációban a jó öreg kántor úr azért csókolt meg, mert elénekeltem a nótáját. Épen a csók mibenlétét festettem alá, — amikor hátulról megkarolt az egyik kedves komám és hívott be magával a városba.

Nem tudtam, hogy minek hív, csak annyit láttam rajta, hogy fontos dolog lehet. Az igazat megvallva, nem szívesen mentem, mert hiszen legációból jöttünk és egy kis pénzt éreztem a zsebemben. Köztudomású, hogy a város nem tűri az embernél a pénzt, már pedig ha ezt is kihuzza, akkor nem tudom, mi lesz azokkal, akik Patakon réges rég számítanak rá...

Szerencsére hamarosan kilendített Gyula barátom ezekből az életörlő gondolatokból és elmondotta, hogy egy tanárhoz megyünk el és virágot fogunk tőle hozni.

— Milyen virágot?

— Ampelopsist!

Az olyan borostyán-forma falrakúszó növény.

— No és hogy gondolod, talán leszedjük az összes ampelopsist a falról? — kérdeztem ijedten.

— Azt bizony én sem tudom, hogy lesz, de már, ha benne vagyunk, akkor már mindegy, lesz ahogy lesz . . .

Nagynehezen találtunk egy olyan házat, amelyiknek a fala teljesen zöld volt. Be is csengettünk. Azonban a keresett tanár úr helyett egy jó öreg néni ke jött ki, aki egyedül lakott ott. Így hát tovább mentünk. Nem sok idő múlva mégis csak rátaláltunk a virágos házra. Kissé megijedtünk, amikor a falon megláttunk egy piros cédulát, amelyen hírül adták, hogy ragályos beteg van a háznál s ezért tilos a bemenet. — A diákra azonban csak akkor jön ragályos betegség, amikor egy kis vakációt akar csinálni, ilyenkor messze elkerüli, nem ragad rá.

Bementünk.

Egy kis kerekkepű, háziasan öltözött leányka jött ki elénk. Egyszerre néztünk össze Gyuszi kollégámmal. Ugy látszik, egy gondolaton voltunk: mindketten megérezttük, mihelyt a csinos leánykát megláttuk, hogy veszedelmes helyre jöttünk.

A kis csintalan pedig látva zavarunkat, nevetve nyujtotta kezét, azonban vissza is kapta és kedves bosszúsággal mondotta, hogy nem szabad senkivel sem kezet fognia, mivel ragályos beteg van házuknál.

Kevés idő múlva már a mamája is kijött és nagyon sajnálta, hogy ilyen kedves vendégeket nem hívhat be magukhoz. — Igen, tudjuk, hogy ragályos beteg van a háznál — mondottuk nagy udvariassággal — sajnos mi sem jöhettünk más időben, mivel most is csak átutazók vagyunk.

— Ó az semmi, jól tették, hogy bejöttek, a virággal úgy sem viszik el a bacillusokat, csak a doktor úr ne jöjjön, ugyanis éppen ebben az időben szokott jönni és ha itt találja magukat, akkor maguk sem mehetnek el tőlünk, — hanem addig itt kell maradniok, míg a betegség elmúlik. — Ez utóbbit már a kis hamis mondotta nekünk.

Gyuszi komám egészen megörült ennek a tetszetős dolognak és önkéntelenül is az ajtó felé nézett, nem jön-e még az orvos. Rövid látogatásunk alatt megtette ezt egy párszor, az orvos azonban csak nem jött . . .

A leányka, mint egy tündér, futkosott a virágok között. A bokrok már zöldültek, a korai virágok bimbóba bomlottak, a futók siettek felkúszni a virágzó cseresznyefára és Ő, a legszebb virág ott hajladozott közöttük. A tavaszi nap csillogó fénnel hintette tele a kis udvart, a virágok mosolyogva fordították felé arcukat és szívták magukba a tavasz illatát. A leányka még mindig ott dolgozott közöttük, egymásután szedegette fel a kis téglákat és babusgatta a nyíló csemetéket. Látszott rajta, hogy a virág a leghűbb barátja. Nagyon hasonlított rájuk. A hangja egészen olyan lágy volt, mint amikor a szellő megsuhogtatja a fiatal leveleket, az arcszíne is egészen olyan hamvas volt, az alakja is olyan karcsú, mint azoké. — Egyszer csak kiugrott a virágágyak közül és odafutott hozzánk: itt az ampelopsis.

Egy kis csomag volt az egész.

Az orvos nem jött s így búcsúztunk. Megigértük, hogy a mi házunkat is ilyen virággal fogjuk betelepíteni.

Fürjész István.

THOMAS MANN, a Németországból Zürichbe emigrált Nobel díjas író, Buda-

pesten előadást tartott. A szellemóriások figyelemmel kísérése mindig célja volt Közlönyünknek. Thomas Mann legnagyobb írói nagysága abban van, hogy ő teremtette meg a modern regényírói pszichológizmust. S bár talentuma leegye-temesebben regényeiben jut szóhoz, mégis jellemző képességének, ötleteinek, elraktározott kincseinek hű tüköre egy-egy előadása is. A Wagnerről szóló felolvasása a napi sajtó révén eléggé ismert mindenki előtt. Közlönyünk róla való megemlékezése így akkor éri el célját, ha valami újat tudunk mondani róla. — Ezért egy számomra nagy élményt jelentő, az elmúlt év áprilisában Bazelben Goetheről hallott előadása vázlatát adom itt röviden. Goethe, a nagy koponya, a megmérhetetlen intelligencia, *egész életében a szellemének megfelelő formát kereste.* Lényegében ezért nem volt semmi naivitás, jóllehet alkotó tevékenységének forrása az volt, hogy nagyon tudott *csodálkozni* Életének iránya: Luther életének rá való hatásában gyökerezik és Nietzsche excentricitása felé hajlik el. Irodalmi működésében ugyanez a párhuzam szemlélhető: nevezetesen az az út, amely a Luther-i prózától a „Zarathusztra” felé vezet. A normális életre el lehet mondani, hogy az csak szerelem, *de az élet élete: a szellem.* Ez volt a Goethe élete is. De bármilyen magas szellemi fokot ért is el, mindig tudta, hogy a nála feltörő szellem újszerűsége „nem lsten” s hogy a normális élet bilincseit ő sem tudja lerázni. Éppen ezért ezek az alkotás legmagasabb fokán is nála legfel-
lebb csak úgy szerepelnek, mint „a régi”, de semmiképpen nem úgy, mint „a mult”.
K. S.

ÉNEKEK ÉNEKE.

Vígan fiúk! Az élet oly rövid...
Miért áll a pohár üresen?!
Ez az, mi minket jókedvre derít!
Huzd cigány! — Ne oly keservesen!
Szakadjon szerteszét a hur!
„Gaudeamus igitur...!”

Lassan gördül az idő szekere,
Érelve fordul tavaszra nyár.
Lassan felforr ifju vérünk heve:
Gondolatunk szebb jövőben jár.
Felzendül a diáktanyákon:
„Csak egy kislány van a világon...”

Évek multán messze, messze járok;
Rég elhagytam ős diákhazám.
Megtört szívvel uj hajnalra várok,
Elmerengve éltem tavaszán.

S felzokog néma bánatom:

„Kitáruul reszkető karom...”

Zsuffa Tiaor
III. é. hh.

ELKÜLDETLEN LEVÉL ANYÁMHOZ.

Van egy fehér hajú öreg asszony,
messze innen... meglapult kicsi falusi
házban
gyenge testtel, erős reménnyel,
irántam.

Úgy megtörök minden este... lélek-
nézéskor
mardosnak rútul a dúrva, rút vágyak,
mik másfelé vitték a tudatlan lábat.
Jaj úgy érzem minden este,
hogy aznap megcsaltam az anyámat.

Ha sírni tudnék... be jó is lenne.
Kifürdenék a bűn rút könnyében...
Aztán úgy, mint gyermekkoromban,
ágyamban ülve, összetett kézzel
Elmondanám imámat szépen.

Szabó István
IV. é. hh.

FALUSZEMINARIUM.

A falu és a faji öntudat.*

Rossz a világ itt: dacos Hunnia
Almodva vívja a régi csatát.
Veri a Jövőt: balladát akar,
Balladát, balladát. Ady.

Különösen a világháboru óta és különösen a vajudó s felfelé törő népeknél, olaszoknál, németeknél, óriási mértékben fellángolt a faji öntudat, mert ebben látták meg létük biztosítását. Nálunk is régen és sokan meglátták már, hogy a mi széttört kis országunkat sem tarthatja fenn semmi, egyedül a *faji öntudatosulás* viheti el egy újabb ezer év végéig. — A mi országunk fundamentuma a falu. Csak ráépítve lehet megkezdeni és eredményre juttatni minden országmentő munkát. *Hogyan áll tehát a magyar falu a fajiság kérdésével?*

Nem lenne semmi baj, ha csak a frázisos-hazafias érzésről lenne szó. A magyar falu a „Talpra magyar“-on és a „Tudjátok-e mi a hazá“-n nőtt fel. Iskolás gyermekei nemzeti-szinű szalagjáról tudja, hogy mikor és miért van márc. 15. Tudja, hogy ki volt Kossuth Lajos. Képviselőválasztáskor még magyarruhás lovasbandériumot és egy pár virágcsokros, pruszlikos, pártás lányt is ki tud állítani. Megérintette az irredentizmus és revizionizmus hulláma. Ha nem is tudja, de hallotta Rothermere nevét. Szidja a románokat, cseheket, szerbeket. Jugoszláviából kiűzött testvéreiért áldozatkészségre is képes. Tudja a Himnuszt, Szózatot és a Magyar Hiszekegyet. Megkönnyez egy hazafias prédikációt. Szereti a földjét, szereti faluját. Lokálpatrióta egészen a késelesig. Gyakran emlegeti, hogy ő magyar. — Lehet, hogy mindez a szíve mélyéről fakad. De azért frázisgyanus. De azért *passzív hazafiság*. Ez a hazafiság még nem fundamentum, amire építeni lehet. Ez a hazafiság még nem menti meg a magyarságot előbbutóbb végéhezérő balladájától.

Nekünk pedig *nem ballada* kell, *hanem eposz*. Nem szentimentális, könnyező, bandériumos hazafiság, hanem *aktív faji öntudat*. Nem szeparatív lokálpatriótizmus, hanem kollektív fajszeretet. Öntudatos fajszeretet. *Ami kiterjed mindenre, ami magyar: emberre, szellemre, dologra egyaránt*. — Ez a fajszeretet aktív fajszeretet: mely nem csak konzerválja, hanem növeli, gazdagítja, terjeszti, felújítja és a jövőnek átadja a magyar értékeket. — Ez a fajszeretet azonban, *öntudatos* is, összehasonlításokat végez s tudja, hogy mi a magyar, mi *ebben* a magyarban a jó és mi benne a rossz. A jót fejleszti, a rosszat korigálja. — Ez a fajszeretet *céltudatos* fajszeretet: országépítő, országvisszaverő, ballada végzetétől menekülő, diadalmas faji öntudat.

És ebből adódik számunkra a legnagyobb feladat: Nekünk faluszemináristáknak és cserkész-regősöknek kell ezt az *aktív, öntudatos* és *céltudatos* fajiságot belelopni a magyar falu lelkébe: a régi és mostani passzív, balladás hazafiság

* Ez a kis cikk nem befejezett és zárt. Csak problémafelvetés akar lenni a faluszemináristáknak és cserkész-regősöknek ajánlva.

helyére. — Olyan égetően „existenciális probléma“ ez, hogy nem lehet elég sürgősen megkezdeni. Már pár száz évvel ezelőtt is esedékes lett volna.

Most kezd megszületni egy új tudomány, *magyar tudomány: a hungarologia*. Addig is, míg egészen elkészül, kezdjük el a munkát a körvonalai alapján. Tanítani nem igen tudunk, de *tanuljunk együtt a magyar faluval*. Meneküljünk a balladás „végzettől“.

Vágó István III. é. hh.

KÖNYVISMERTETÉS.

Farkas István: A Magyar Fajta Védelme. Dosztojevszkij azért volt „kegyetlen talentum“ — amint őt egy orosz irodalomtörténetíró nevezi — mert lobogó, szabad életét egyetlen kockázatos kérdés rabszolgasága emésztette: mi az a *bűnös titok*, ami a látszatember *mögött* él.

A szomorú magyar élet ma a „kegyetlen talentumok“ termő talaja, mert regényírók, szociál-politikusok, statisztikusok szinte egyetlen gondolat terhes igája alatt szenvednek: *hogyan lehet a magyar bűnökből kimenteni a magyart?* E kérdésnek egyik újabb *feleletét* adja: Farkas István őszi püspöki jelentéséből a magyar problémákat egységbe foglaló füzet: *A Magyar Fajta Védelme*. A füzet minden problémája tulnő egy egyházkerület keretein és ezért belenő az egységes magyar vívódásba. Érezzük, hogy a szomorú magyar tekintetek a Szerző szívéig érnek. „A kereszthordozó nép“ panaszai, mint ősi jeremiádok, sirnak fel a fekete sorsból és a fekete sorokból. A föld okos szeretése, az építés sorrendtartásának fontossága, a népegyház harcos elhivatoltsága stb. mind-mind lüktetnek, mozognak és követelnek. Ha ezeket olvassa az ember, mindjárt tudja, hogy az, aki ezeket írta, sokat szenved és ezért gyakran tépi fel sebeit. Szenved egy heroikus életgond alatt, amihez éppen azért, mert minden cselekvésébe beleviszi, nemcsak erőfeszítés, de feltétlenül *erő* kell. Ez az életgond: *a magyarság élete*.

Mi ifjak még többet is köszönünk e füzetnek. „Szomorú állapotunkban az igazi nemzeti tragédia az volna, ha az ifjuság azt gondolná, hogy ő velük az öregek nem törődnek“. Köszönjük e sorokban is a felénk és értünk nyújtott kezét.

Koncz Sándor.

Az Igehirdetés című könyv, mely Kerületünk és Teol. Karunk együttműködésében az ősszel már másodszor megrendezett lelkész továbbképző konferencia feldolgozott anyagát nyújtja, Teol. Akad. Karunk kiadásában, dr. Mátyás Ernő teol. akad. ig. szerkesztésében megjelent. A könyv a következő nagyjértékű előadásokat tartalmazza: Farkas István püspök: *Az Ige*. Dr. Szabó Zoltán: *Igehirdetésünk revíziója*. Dr. Mátyás Ernő: *Az exegézis jelentősége az igehirdetésben*. Dr. Zsiros József: *Az exegézis jelentősége az igehirdetésben*. (Különös tekintettel az ótestamentomi kijelentésre). Dr. Vasady Béla: *Igehirdetés és dogmatika*. Dr. Újszászy Kálmán: *A szellem életének modern megnyilvánulásai és az igehirdetés*. A könyv kapható és megrendelhető teol. akadémiai igazgatói hivatalunknál.

Igazság és Élet című lap első száma megjelent. Felelős szerkesztője és kiadója: dr. Vasady Béla, Debrecen, Központi egyetem, szerkesztői: dr. Révész Imre, dr. Soós Béla, dr. Szabó Zoltán. — Ez a havonként megjelenő folyó-

irat a lelkipásztori és nevelői munka számára a legelső segélynyújtás. Az első szám elsőrangú tartalma gazdag ígérlet afelől, hogy rovatai a bárhol működő lelkész vagy nevelő állandó praktikus önképzését is biztosítani fogják. Mi teológusok különösen azért üdvözöljük nagy melegséggel, mert nem a kevesebb munka hamis ígérétével, hanem a több munkába való bevezetés igényével propagálja önmagát.

Dr. Bodor Antal: A falu megismerése. (A Magyar Társaság Falukutató Intézete Kiadása. 1934.). Nem hiába nevezik a történelmet az élet tanító mestereinek. Ez a könyv is megmutatta a história hasznát s életrevaló tényeket, következményeket állapított meg a falukutatás, falumegismerés egész történelmének ismerete birtokában. Bevezető és befejező sorainak válságos — sorsfordulatos idők falumegismerése sarkaló szavai adják a keretet s ugyanakkor a munkára indításban a keret széttörését is. Nem száraz adatsorolást ad, amikor áttekinti a múltban és a jelenbenyúló közelmúltban a hazánkban és külföldön végzett falumunkát képviselőivel, elméleti gyakorlati tudományos alaposágú könyveivel együtt. Öntudatosító, elmélyülést és távlatokat adó munka. A rendszeres, minden községre kiterjedő falumegismerésről ezt mondja: „E nélkül nem szabad nagyszabású országrendezést, vagy akár egyes községekre kiterjedő határkiigazítást, tagosítást, telepítést, parcellázást stb. elkezdni.“ Remek megállapítása, melyet „mennél több ember“ számára, első sorban a falu leendő vezetői számára ír elő: „Oklevelet, kinevezést, vagy véglegesítést csak az nyerjen, aki egy község monográfiáját elkészítette“. Akinek valami köze van a falumegismeréshez, falukutatáshoz: el kell olvasnia dr. Bodor Antal munkáját, mely angolul is megjelent.

Kovács István IV. é. hh.

Kedves Olvasóink!

Felhívjuk a figyelmet Közlönyünk (szept.—okt. számában hirdetett) pályáteleire. Sok jó munkát várunk.

Kedves Olvasóink új évet kezdtetek, mi új félévet nyitunk. Az új félévben szeretettel kérjük az ó-évről elmaradt s az új évben esedékes előfizetéseket. Különös gonddal kérjük kedves olvasóinkat előfizetéseik rendezésére, mert nem szeretnénk, ha a jubileum idején kellene fájdalmat okozni.

A múlt és a jelen pataki diákjait megszólaltató értékesen gazdag jubileumi számunkat csak azoknak az olvasóknak küldjük meg, akik egész évre rendezték előfizetésüket. Hisszük nem lesz akadály!

Köszönettel nyugtázzuk a jubiláris (1935 március) számunkra küldött adományt: Rác Lajos (Budapest) 2 P. Megismételve decemberi szíves kérésiünket reménységgel várjuk a további adományokat.

Köszönettel nyugtázzuk a január 10 ig beérkezett előfizetéseket: Fodor Gábor (Bpest) 6 P, Finkey Pál (Bpest), dr. Kérészy Zoltán (Bpest) 5—5 P, Andrássy Ferenc (Böcs), dr. Ambrus István (Sajószentpéter), Görömbey István (Nyíregyháza), Janka Károly (Cigánd), dr. Komjáthy Aladár (Ózd), Pungur Béla

(Dunabogdány), Újszászy Kálmán (Rákospalota) 4—4 P, dr. Antal Géza † (Pápa), Andorkó Kálmán (Bpest), Bartha Gyula (Sajóivánka), Baksy István (Spatak), dr. vitéz Bóna Miklós (Szombathely), Bóna Lajos (Bpest), dr. Deák József (Bp.), Deme László (Pécel), dr. Gesztelyi Nagy Endre (Bpest), Hallgató János (Felső-méra), Harkay István (Szentés), dr. Jakó János (Spatak), Kapás Edit (Debrecen), dr. Kérészy Barna (Miskolc), Kőröskényi István (Bpest), Komjáthy Sándor (Bp.), Görgey János (Zsujta), Frenzel Bertalan (Szászfa), dr. Meczner Béla (Spatak), dr. Okruczky Árpád (Bpest), dr. Szabó Dezső Tivadar (Bpest), Szabó Ferenc (Jászakisér), id. Szabó Sándor (Szurkostanya), Nádházy Bertalan (Diósgyőr-Vasgyár), Szentmártony Dániel (Borsod), Szilágyi László (Gönc), Rácz Endre (Ond), Tárczy Árpád (Spatak), Tatár Balázs (Sarkad), Verebélyi Dezső (Semjén) 3—3 P, Varga János (Tokaj) 2 P, Fekete István (Tiszadob), Borsos József (Szolnok) 1·50—1 50 P, dr. Forgon Lajos (Bpest) 1 P.

KIADÓHIVATAL.

JÓ LENNE . . .

Jó lenne verseimet
a tűzre tenni,
kicsike lángjánál
senkinek másnak,
csak magamnak melegedni.

Jó lenne beültetni
velök a határt
és öntözni a földre,
hogy kiviruljanak
tőle fejem fölött a fák.

Feldobni az égre,
hogy ott ragyogjanak
és legyen mindegyik
bús horizontok alján
egy parányi vérző, balga nap.

Jó lenne verseimet
mégis tűzre szórni,
kicsike lángjánál
senkinek, másnak,
halkan magamnak dalolni.

Orgoványi György
II. é. hh.

HIREINK

december 3-tól január 26-ig.

Nagy Árpád

aki 1933-ban végezte Sárospatakon teológiai tanulmányait, majd a hallei egyetemen egészítette ki tudományos képzettségét, gyors lefolyású tüdőbajban a debreceni szanatóriumba való szállítás közben Tiszafüreden meghalt. — A nagyképeségű ifju Erdélyből származott, előbb a test orvosának készült, de Isten azt akarta, hogy a lélek orvosa legyen. Szép és magas ív felé hajló volt fiatal élete, mely már elérte az egyetlen teológus célt: a gyógyító Orvost, Fiatal

özvegyének legyen vigasztalása Isten, ami mellé egészen szerényen társuljon ami őszinte részvétfájdalmunk.

Antal Géza

dunántuli püspök temetésén a főiskolát Mátyás Ernő teol. igazgató képviselte.

A Kormányzó Ur Öfömméltóságának névnapján december 6-án főiskolánk istentiszteletet tartott az imateremben. Lekciót olvasott és imádkozott dr. Szabó Zoltán.

Farkas Erzsébet, püspökünk leánya és Deme Károly dr. honvédfőorvos január 3-án tartották esküvőjüket a miskolci Kosuth-utcai templomban. Szívvel gratulálunk.

Az ausztráliai jamboreen az európai cserkészszakosztály négy nemzet képviselői, köztük Magyarország is.

Dávid Jolán, Dávid Zoltán gimn. tanár leánya december 22-én tartotta esküvőjét dr. Urbán Barnabás gimn. tanárral. Az Ur áldása nyugodjék Rajtok.

Bicsérdy Blanka és Ráczkevy-Eötvös Sándor dec. 22-én Budapesten házasságot kötöttek. Az egyházi esküvő a Baross-téri ref. templomban volt.

Egry Mária és Kájel Béla ref. s. lelkész jegyesek. Kollegiális együttörvendéssel köszöntjük e sokunk által ismert kedves jegyespárt.

Képviselőtestületi tagokká választották a főiskola tanárai közül dr. Mátyás Ernő teol. igazgató és Novák Sándor közgazgató.

Tussay János bánfalvi lelkészt, Tussay János II. é. barátunk édesatyját, az elmúlt év utolsó vasárnapján ünnepelték gyülekezete és barátai 25 éves lelképásztori szolgálata alkalmából. Meleg gratulálásunkkal csatlakozunk mi is az ünneplők seregéhez.

A Széchenyi Szövetség igazgatója: dr. Wittig Gusztáv két egyetemi hallgató kíséretében január 26—27-én meglátogatták a Faluszemináriumot és a fiúkkal beszélgettek.

A Jugoszláviából kiutasítottak számára az Angol internátus növendékei 137 pengő 50 fillért gyűjtöttek. Ugyanerre a célra a teológusok egyik reggeli áhítatának perselypénze 17 pengő volt, a dec. 9-iki ifjúsági istentisztelet perselypénze pedig 13 pengő.

Dosztojevszkiről tartott előadást a dec. 14-iki „Péntek Estén” dr. Újszászy Kálmán. A mély vonalú előadásból fokozatosan tárult elénk a lét tragikus korlátait érző nagy szellem alakja. Az előadáshoz részletesebben Orbán István gimn. tanár szólt hozzá.

Szabó Zoltán, a „Fiatall Magyarországi” munkatársa dec. 6-án meglátogatta a Timótheus öregeket. A falumunkáról tartott beszéltetése jó éknyonon egészítette ki és rendszerezte eddigi ismereteinket. A gyűlés után este még egy diákszobában folyt tovább kisebb körben az eszmecsere.

Szabó Ernő főiskolai ének- és zenetanár a jan. 19-iki „Péntek Este” műsorán nagy, szakavatott hozzákészüléssel Kodály Zoltán címmel előadást tartott. A mindvégig érdekes és kedveshangu előadást Szabó Ernő és felesége közös „Adagio” hegedű-zongorajátéka tette még lenyűgözőbbé. A főiskolai zenekar pedig „Intermezzo”-t játszott. A műsort gazdagította a gyermekkórus: „Isten kovácsa vagyok” népdal éneklése. Az előadással harmónikus ének- és zenedarabok annyira széppé és magyarrá varázsozták az egész Kodály-estet, hogy méltán távozott el mindenki Szabó Ernő iránt érzett mély hálájával.

Keller Adolf dr. rendezésében a második ökumenikus szeminárium előkészületei már megindultak. A szeminárium időpontja 1935 augusztus. Tárgya: az egyetemes egyházak problémái, melynek előadóiul a világ leghíresebb professzorait kéri fel. Keller Adolf tipikus tiszta svájci tudós és kedves egyénisége a garancia a tanfolyam várható nagy lelki és tudományos haszna mellett. Az érdeklődők közelebbi felvilágosításért egyenesen a genfi teol. fakultáshoz forduljanak.

A Pataki Diákok Országos Szövetségének Budapesti Egyesülete december 12-én Budapesten a Gyógyszerész Kaszinóban társasvacsorát rendezett. Az estén dr. Panka Károly országgy. könyvtárigazgató elnöki megnyitója után Jablonowszky József ny. m. kir. kísérletügyi főigazgató néhai Muszkalay Tivadar bártfai városi tanácsos, volt pataki diák életéről és költői munkásságáról emlékezett meg.

Az Ernő-nap előestéjén jan. 11-én a teológus ifjúság egyeteme a Kórus és a teol. házizenekar közreműködésével Mátyás Ernő dr. teol. igazgató és Szabó Ernő ének- és zenetanár uraknál gratulációs tisztelgésen vett részt. Mindkét család hangulatos kedvességgel fogadta az ifjúságot.

György Dénes erdélyi író december 3-án a főiskola ifjúságának előadást tartott az erdélyi írókról.

200 pengős alapítványt tett Gulyás József dr. egyetemi magántanár, c. igazgató, főiskolánk tanára. Az alapítvány kamatai évről-évre egy jómagaviseletű és jótanuló diák évvégi megjutalmazását szolgálják. Az alapítvány fundálás alkalmával a 25 éves tanári elhívás betöltése szolgált. Diákságunk hálás szeretete övezze ezért is a nemes-szívű adományozó tanárt!

Batta Sarolta IV. é. hh-nál tisztelegtek a IV. év teológusai névnapja alkalmából. Az évfolyam nevében az üdvözlő szavakat Deák Ilona teológus tolmácsolta, az egész ifjuság nevében pedig Novotny Gyula szólott röviden.

Első diákok. A karácsonyi ünnepek alkalmából a miskolci legációba kinevezett első diák Harangi László IV. é. hh. miskolci fiú volt, aki az első diákság megváltása címén 30 pengőt jótékony célra fordított. A huzás szerinti első diák pedig Koncz Sándor volt, aki szintén „hazájába”, Diósgyőr-Vasgyárba ment legátúnak.

A széniori számlák összege, aminek a fizetése a karácsonyi vakáció után válik esedékessé kb. 1700 pengő volt.

Szavaló-gyakorlatait a szokásos módon az elmúlt félévben is befejezte a teol. akadémia ifjusága. Homiletikai gyakorlati órák rendszeresen szavaltak a IV—III—II. év összes növendékei. A szavaltatok bírálója Szabó Zoltán dr. professzor. A gyakorlatok következtében megint sok új fejlődő komoly és vizsgázó tehetségre bukkantak rá.

Rákóczi-vacsorát rendezett a Főiskola f. évi január 26-án este 8 órai kezdettel a Mudrány-teremben, melyen a főiskola és a városi társadalom reprezentánsai szép számmal megjelentek. Az estét Novák Sándor közigazgató nagyhatású beszéde nyitotta meg, melyet számos üdvözlőbeszéd követett és a jelenlevők 64 aláírással üdvözlötet küldtek Kazinczy Gábornak a P.D.O.Sz. elnökének, köszöntve őt, mint az eszme felvetőjét és leglelkesebb munkását. A vacsora tiszta bevételét a Rákóczi-szobor alap javára fordítják.

Az elekcio a szokásos módon december 19-én folyt le. A „tradicionális” füst azonban jóval kevesebb volt, mint az előző években. Az elekcios verset Lovass Gyula IV. é. és Zsuffa Tibor III. é. hh-k írták.

Jégpálya létesült az iskolakertben levő tornatéren. A pályán sok városi is korcsolyázik. Az Angol Internátus kertjében pedig most készült el a hockey-pálya.

A Timótheus teológus öreg cserkészcsapatnak dec. 18-án volt évzáró szeretetvendégsége, mely alkalomra erdélyi fenyőágot hozott karácsonyi ajándékkul a posta. A kollokvium időben rövid kollokvium-beszámoló gyűléseket tart a csapat.

A 134. sz. Hegyaljai Erő cserkészcsapat 5 őrsé az országos jótett héttel kapcsolatosan az általuk összegyűjtött pénzzel és ruhaneművel egy-egy szegény család karácsonyát tették áldott karácsonnyá. Most indult meg a rádió-tanfolyam, melynek vezetője: Csaba István tokaji tanár. A tanfolyamon 25-en vesznek részt.

A gimnázium „Rákóczy Zsigmond” S.D.G. Collégiuma is megkezdte a fali-járást. December 2-án Bodrog-Zsadányban, december 9-én pedig Bodrog Halászon tartott műsoros vallásosestélyt. Január 13-20-ig sáfár-hetet tartott a Collégium, mely alkalommal a collégisták lemondván egy egy moziról, egy-egy tizóráról, egy-egy szórakozási alkalomról, gyűjtést rendeztek, amivel, valamint az összegyűjtött ruhaneművel egy szegény családot ruháztak fel.

A Lengyel Cserkészszövetség ez év július 11—24 között nemzeti nagytábort rendez. A pataki Öregek is készülnek rá.

Cserkész-tisztvizsgát tartottak dec. 9-én főiskolánkban. A vizsga elnöke: Zsupán László, kerületi társelnök, miskolci ref. gimn. tanár volt. A bizottság tagjaiul: Boda Béla, Szabó Károly és Újszászy Kálmán dr. szerepeltek. Az öt vizsgázó közül cserkész-tisztvé nyilvánított három: Csathó József vámosujfalusi ref. lelkész, Harsányi László pataki tanképz. tanár és Sziágyi István II. éves teológus.

A világmisszió legujabb kérdéseiről ad számot a most megjelent Félélmes Tibet. Megrendelhető a Ref. Külmissziói Szövetségnél.

A Cigándi Gyöngyösbokréta dec. 10-én mutatkozott be Sárospatak közönségének a teológia faluszemináriumának meghívására. Az óriási Mudrany-terem csaknem kicsinek bizonyult a közönség befogadására. A város lakosságának minden rétege képviselve volt e ritkaságszerű bemutatón. Május járás, lakodalmi részletek, fonótánc, szüzugyafordítás, cigándi keménycsárdás szerepeltek a műsoron. Bevezetőül dr. Újszászy Kálmán tett hatalmas bizonyosságot a falu munkás szeretése mellett, aki az egész szemináriumi munkának agilis vezető profeszszora. A gyöngyösbokréta összeállítását Kántor Mihály cigándi református igazgatótanító végezte nagy szeretettel és hozzáéréssel. Az anyag összeszedése évek munkájának eredménye, ami rendkívül kipróbálja a megfigyelő képességet. A faluszeminárium a cigándiakat vacsorán látta vendégül, azután pedig valamennyien kikisértük őket az állomásra.

A kisinternátus diákjai számára az ott lakó teológus felügyelők szeretetvendégséget rendeztek dec. 6-án. A kisdiakok mókás számai különösen hangulatossá tették a műsort. A szeretetvendégség alkalmából mindenki kisebbfajta csomagot kapott. A kedves diákvendégség összes költségeit a teol. felügyelők: Ébner László, Dabóczi István és Kalydy Miklós fedezték.

A kollokvium-idő a teol. akadémián jan. 8-tól február 2 ig tart. A kollokvium időben a bibliaköri munkán kívül minden közmunka szünetel. A szokásos reggeli áhítatok azonban most is megtartatnak, az esti szobai áhítatok helyett pedig esti közös áhítatokat tart a kollokváló ifjuság.

A parókiára járnak rendszeresen az elsőéves teológusok. Mindenki 3 napig köteles az ott adódó hivatalos dolgokban résztvenni. A parókiára-járási rendszeresítése azt a célt szolgálja, hogy már az 1. éves teológus hozzászokjék a parókia levegőjéhez.

A miskolc-martintelepi egyházrész ifjusági egyleteinek dec. 9-én rendezett teatestélyén dr. Szabó Zoltán professzor tartott előadást.

Cserkész-mikulásestét rendeztek a pataki cserkészek a Konviktusban. A „Timótheus” teol. öregcsapat, a gimn. „Hegyaljai Erő”, a tanképz. „II. Rákóczi Ferenc”, a „Sztáray” csapatok jelentek meg a mókás estén. A sátoraljai helyi cserkészek: a kegyesrendi gimn. ból, a polgári iskolából és az iparos csapatból pedig több taggal képviseltették magukat. A jóhangulatu est műsorán szerepelt a cserkészvezetők megajándékozása is.

Ujságkciót folytat a faluszeminárium. Az ujságokat a pataki tanyákon hordják szét, miben a legfőbb segítség Kocsis János ref. hitokató-lelkész. Dr. Jakó János főiskolai orvos minden-hónapi ujságját felajánlotta e népünk művelését szolgáló nemes célra. Az ujságkció teol. vezetője Vályi József.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

S. Sz. J. C. A küldött dolgokat nagy szeretettel köszönjük. Szíves köszöntés. — **Dr. S. G. B.** Ujabb vitára adna okot, ezért nem közölhetjük. A polémia nem válnék előnyére lapunknak, Leveled köszönöm. Üdvözet. — **C. K. S. S.** Nem üzenek, nem is írok, úgy sem jön rá felelet. — **Töb-beknek:** a Közlöny minden eddigi évfolyamnál bővebb hirovata főleg a pataki diákvilág mindenfajta életmegnyilvánulásának szemmel tartására törekszik.

Kiadóhivatal vezető: Kovács István.

Kiadja: a főiskolai Ifjusági Egylet.

Hirgyűjtők: Tóth Lajos teol., Békés Géza képz. n., Széll Imre gimn.

Nyomtatta: Kisfaludy László
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.

B Ú V Á R:

— egy új folyóirat neve ez, olyan magyar folyóiraté, amelynek külföldi társai millió, meg millió példányban kötik le a földkerekség minden művelődni vágyó olvasójának figyelmét. Nemcsak új folyóirat ez, hanem egészen új folyóirat-típus, az első nagy *tudományos magazin* a magyar sajtó történetében. Tudományos, mert tudósok írják és a tudományok időszerű kérdéseivel foglalkozik, de mindamellett magazin, mert érdekes, páratlanul változatos és művészi szep minden száma. *Lambrecht Kálmán* szerkeszti a magyar értelmiség újszerű tudományos magazinját és a Franklin-társulat adja ki, az illusztrálásnak és a nyomtatásnak olyan tökéletességével mint a maga nemében szintén úttörő másik nagy folyóiratát, a *Tükör-t*. A *Tükör* az irodalom, művészet, társadalmi- és sportélet körében csillogtatja meg a magyar tehetség kincseit, a *Búvár* pedig a természettudományok és a technika világát tárja az olvasó elé, vonzó és gyönyörködtető közlemények és művészi illusztrációk bámulatos bőségével. A meglepően érdekes, tanulságos és művészi folyóiratból a *Búvár* kiadóhivatala (Budapest, IV., Egyetem-u. 4.) lapunkra való hivatkozás esetén szívesen küld mutatványszámot olvasóinknak. x. x.

H I T E L

címmel jelent meg az erdélyi fiatalságnak egy új lapja, „mely — a célkitűzések szerint — egy nemzedék akaratának a kerete szeretne lenni.“ A lap első száma józan, modern és nagyon meggondolt magyar. Cikkei elérnek a legmagasabb igények határaihoz is. Nem riport szerű érdekességek és fél- s így álműveltséget szolgáló cikkek töltik meg, hanem egész tartalmából a lélek szól a lélekhez. — A benne található gondolatok a pusztá, hideg tudáson felül, szívet akarnak formálni, amelyik éppoly nagyon és igazán érez, mint amilyen erősen gondolkodik.

ks.

Nyomtatványok

izléses kivitelben jutányos áron készülnek

a FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN.